

Strategia rozwoju usług komunalnych

Plan proponowanych działań partnerskich
na lata 2014-2020 na obszarze Powiatu
Wołomińskiego

Dokument powstał w ramach projektu:

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
WOŁOMIŃSKI

UNIA
EUROPEJSKA

Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w Powiecie Wołomińskim

Projekt realizowany przez Starostwo Powiatu Wołomińskiego we współpracy
z gminami: Dąbrówka, Jadów, Klembów, Kobyłka, Marki, Poświętne,
Radzymin, Strachówka, Tłuszcz, Wołomin, Ząbki, Zielonka.

Projekt częściowo finansowany przez Unię Europejską
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

Zespół projektowy:

Kierownik – dr Grzegorz Grabowski

Jolanta Lejk; Joanna Balcerak-Wąż; Marzena Bańka; Sylwia Perzanowska; Małgorzata Ufnal; Rafał Grześkiewicz; Tomasz Szczegielniak

Zespół konsultantów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.zaangażowanych w prace nad Strategią Rozwoju Usług Komunalnych:

Dorota Bienias; Dagmara Bieńkowska; Justyna Szymańska; Cezary Ulański; Magdalena Widuch;
Jakub Żywiec

Współpraca na poziomie diagnozy do strategii: Ewelina Romuzga, Aurelia Gawryś, Anna Odrzywołek, Małgorzata Majka

Szczególne podziękowanie za aktywny udział w warsztatach strategicznych dla: Wiesława Szuppe, Agaty Piechockiej, Barbary Zajkowskiej, Małgorzaty Murawskiej oraz Marzeny Bańki.

Spis treści

Część I. Wprowadzenie	4
1.1 Strategia rozwoju usług komunalnych jako instrument partnerskiego podnoszenia jakości, efektywności i dostępności usług na obszarze Powiatu Wołomińskiego	4
1.2 Krajowe, wojewódzkie i powiatowe dokumenty strategiczne i programy odnoszące się do usług komunalnych	6
1.3. Proces konstruowania Strategii Rozwoju Usług Komunalnych	12
1.4. Struktura dokumentu	14
Część II. Diagnostyczna	16
2.1. Główne wnioski z diagnozy jakości, efektywności i dostępności usług	16
2.2 Analiza SWOT	22
Część III. Strategiczna	24
3.1 Misja rozwoju usług komunalnych	24
3.2 Plany działań dla domen strategicznego rozwoju	27
Część IV. Wdrożeniowa	31
4.1 Założenia systemu wdrażania i monitorowania Strategii	31
4.2 Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii	33
4.3 Procedury wdrażania i monitorowania Strategii	37

Część I. Wprowadzenie

1.1 Strategia rozwoju usług komunalnych jako instrument partnerskiego podnoszenia jakości, efektywności i dostępności usług na obszarze Powiatu Wołomińskiego

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych jest dokumentem odnoszącym się do obszaru zajmowanego przez 13 jednostek samorządu terytorialnego: Powiat Wołomiński oraz 12 gmin: Dąbrówki, Jadowa, Klembowa, Kobyłki, Marek, Poświętnego, Radzymina, Strachówki, Tłuszcz, Wołomina, Ząbek, Zielonki. Wskazane jednostki były parterami w realizacji projektu „**Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w Powiecie Wołomińskim**”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013. Przygotowanie dokumentu było odpowiedzią na potrzebę zaprogramowania podejścia strategicznego w obszarze usług komunalnych, które wymagają poprawy jakości, skuteczności i dostępności, ze względu na swój istotny wpływ na komfort życia mieszkańców oraz działalności przedsiębiorców.

W ramach Projektu przeprowadzono szereg prac o charakterze diagnostycznym, badawczym, warsztatowym oraz eksperckim, które wpłynęły na ostateczny kształt Strategii. Prace nad dokumentem były okazją do dialogu pomiędzy przedstawicielami różnych jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Wołomińskiego i zachowania zasad partycypacji społecznej w kreowaniu dokumentów o charakterze planistycznym dla całego Powiatu.

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych (jako jedna z 6 strategii dla Powiatu Wołomińskiego opracowanych w ramach projektu) będzie niezwykle istotnym instrumentem zintegrowanego podejścia gmin Powiatu do polityki rozwoju w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020. Strategia zawiera pakiet zadań możliwych do realizacji w układzie partnerskim i zintegrowanym, preferowanym w finansowaniu nowych projektów.

Ze względu na swoją specyfikę ujęcia problematyki rozwoju gmin Powiatu, niniejszy dokument nie ma wagi tradycyjnej strategii rozwoju JST, stanowiącej element prawa miejscowego, podlegającej procedowaniu przez samorządowe organy uchwałodawcze (Rady Gmin/Powiatu). Dokument jest materiałem o charakterze fakultatywnym, opcjonalnym w realizacji, ale równocześnie wskazującym główne obszary i cele rozwojowe, wpisujące się dokumenty planistyczne wyższego rzędu. Poniższy dokument daje odpowiedź na pytanie w jakim kierunku należy zmierzać, by wzmacniać zidentyfikowane na etapie diagnozy mocne strony i wykorzystywać pojawiające się szanse, a także jak reagować na słabości i zagrożenia wpływające na świadczone usługi komunalne.

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych jest dokumentem wpisującym się w proces strategicznego myślenia o rozwoju tej sfery usług publicznych. Jest komplementarna z innymi dokumentami strategicznymi w zakresie usług komunalnych. Strategia niniejsza będzie niezwykle pomocnym narzędziem do wykorzystania w tworzeniu budżetu zadaniowego w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego Powiatu Wołomińskiego.

Do **usług komunalnych** realizowanych przez gminy i Powiat należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności w zakresie:

- usług wodociągowych i kanalizacyjnych (kanalizacji sanitarnej i deszczowej) oraz oczyszczalnia ścieków,
- usług zagospodarowania odpadów (odbiór śmieci, wysypiska, sortownie odpadów),
- usług utrzymania czystości i porządku (sprzątanie ulic i chodników, zagospodarowanie skwerów, dbałość o bezpieczeństwo przestrzeni),
- usług dostępu do sieci przesyłowych gazowych, ciepłych, elektrycznych oraz innych teletechnicznych,
- usług mieszkaniowych i zarządzania nieruchomościami komunalnymi (gminne budownictwo socjalne i komunalne),
- zabezpieczenia przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe,
- dbałości o bezdomne zwierzęta.

W Strategii wielokrotnie występuje odwołanie do pojęć efektywność, skuteczność oraz dostępność i jakość usług. Pod wskazanymi pojęciami autorzy dokumentu rozumieją:

- **efektywność** (wg N. Kaldera i J. Chicksa) - rezultat podjętych działań, opisany relacją uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- **skuteczność** (wg J. Penca) miara stopnia realizacji założonych celów w odniesieniu do zdefiniowanych działań,
- **dostępność** (wg Z. Taylora) - szanse lub możliwości pozwalające na skorzystanie z różnych rodzajów działalności, funkcji, z których część można zaliczyć do usług przez osobę zamieszkującą stale pewien obszar,
- **jakość** (wg Platona) - stopień osiągniętej przez konkretne rzeczy doskonałości.

W dalszej części rozdziału wskazano spójność strategii z dokumentami planowania strategicznego i operacyjnego na poziomie powiatu, województwa oraz kraju.

1.2 Krajowe, wojewódzkie i powiatowe dokumenty strategiczne i programy odnoszące się do usług komunalnych

Strategia rozwoju Usług Komunalnych jest spójna z następującymi celami/priorytetami /działaniami dokumentów wyższego rzędu:

1. Strategię Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
2. Krajową strategię rozwoju regionalnego 2020 – Regiony Miasta Obszary wiejskie¹,
3. Strategię Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, perspektywa do 2020 roku,
4. Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku,
5. Strategię Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2015 roku,
6. Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (projekt).
7. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (projekt).

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK)²

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych realizuje cel strategiczny SRK: „wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności” oraz w szczególności:

- Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych),
- Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich, III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej).

2. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2020 – Regiony Miasta Obszary Wiejskie³

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych realizuje cele polityki regionalnej państwa:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”) i 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”), a w szczególności:

¹ https://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/KSRR_13_07_2010.pdf, dostęp 23.11.2013 r.

²

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf, dostęp 21.11.2013

³ https://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/KSRR_13_07_2010.pdf, dostęp 23.11.2013 r.

- Cel 1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkim (1.2.2 wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych oraz 1.2.3 Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich);
- Cel 2.2 Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe (2.2.4 Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska).

3. Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko perspektywa do 2020 roku (projekt z dnia 28 czerwca 2012 r.⁴)

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych realizuje cele 1, 2,3 Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, perspektywa do 2020 roku, a w szczególności:

- Cel 1 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (Cel 1.2 Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody),
- Cel 2 - Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię (Cel 2.7 Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich),
- Cel 3 - Poprawa stanu środowiska (Działania 3.1 Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, 3.2 Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, 3.3 Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, 3.3 Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy).

4. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku⁵ (SRWM)

Strategia Rozwoju Usług Komunalnych jest spójna z celem głównym SRWM - „Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w Województwie Mazowieckim”, a także ramowym celem strategicznym „Środowisko i energetyka” (dla Warszawy i OWM⁶) – „Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska”. W szczególności wpisuje się w działania:

- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych,
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym,
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

⁴ <http://bip.mg.gov.pl/files/upload/16479/BEIS.pdf>, dostęp 23.11.2013

⁵ <http://www.mazovia.pl/rozwoj-regionalny/dokumenty-strategiczne/art,341,strategia-rozwoju-wojewodztwa-mazowieckiego-do-2030-roku.html>, dostęp dnia 21.11.2013 r.

⁶ OWM - Obszar Metropolitalny Warszawy

Występuje również spójność celów operacyjnych Strategii Rozwoju Usług Komunalnych z kierunkami działań rozwojowych i działaniami SRWM (do roku 2020), jakie będą wspierane przez województwo:

- Kierunkiem działań 25 (Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie) - w szczególności Działaniem 25.3. Podnoszenie efektywności energetycznej,
- Kierunkiem 27 (Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska) – w szczególności Działaniem 27.6. Szerzenie świadomości ekologicznej,
- Kierunkiem 28 (Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej - w szczególności Działaniem 28.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przesyłowej gazu ziemnego oraz paliw płynnych,
- Kierunkiem 29 (Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym) - w szczególności Działaniem 29.1. Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom,
- Kierunkiem 30 (Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń) - w szczególności działaniami 30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby oraz 30.2. Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami,
- Kierunkiem 31. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności działaniami: 31.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich, 31.2. Poprawa bezpieczeństwa zasilania w energię miast poprzez budowę i modernizację lokalnych instalacji do produkcji energii ze szczególnym uwzględnieniem technologii kogeneracji i poligeneracji oraz wykorzystania OZE.

5. Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2015 roku⁷

Działania Strategii Rozwoju Usług Komunalnych wpisują się w pełni w obszar strategiczny III „Ekorozwój” Strategii Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2015 roku – „Wdrożenie norm ekorozwoju na terenie Powiatu” oraz działania:

- wykonanie pełnej kanalizacji miast wraz z oczyszczalniami,
- dokończenie inwestycji wodociągowych na terenie powiatu,
- wspomaganie budowy biooczyszczalni indywidualnych na wsi,
- ciągła edukacja ekologiczna mieszkańców,
- zaangażowanie młodzieży do przedsięwzięć ekologicznych,
- wspomaganie zmiany systemów ogrzewania na ekologiczne,
- uświadomienie władz społecznym zagrożeniom ekologicznym dla Powiatu,
- partycypacja władz okolicznych samorządów w przeciwdziałaniu degradacji środowiska Powiatu Wołomińskiego,
- rozwiązanie problematyki utylizacji odpadów,
- rozwój związków pomiędzy gminami dla przeciwdziałania zagrożeniom ekologicznym.

⁷ <http://www.bip.powiat-wolominski.pl/pliki/OPRACOWANIA/strategia%20rozwoju.pdf>, dostęp dnia 21.11.2013 r.

6. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (projekt⁸)

Cele Strategii Rozwoju Usług Komunalnych wpisują się zarówno w cel główny Programu: „Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisk oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej”, jak i jego osie priorytetowe:

- Oś priorytetową I: Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,
- Oś priorytetową II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

W ramach zintegrowanego podejścia do środowiska oraz wspierania rozwoju zrównoważonego szczególnie istotne będzie wykorzystanie dostępnych środków z tzw. Celów tematycznych (CT):

- (4.1.) Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii,
- (4.3.) Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym,
- (5.2) Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi,
- (6.1) Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;
- (6.2) Inwestycje w sektorze gospodarki wodnej w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;
- (6.5) Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów poprzemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji), redukcję zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących redukcji hałasu.

7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020⁹ (RPO) (projekt)

Cele Strategii Rozwoju Usług Komunalnych są spójne Osią Priorytetową IV - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020 i jej celami szczegółowymi:

Cel 1. Zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutków, w tym w szczególności:

⁸ http://www.pois.gov.pl/2014_2020/Documents/01_pos_14_20_po_konsultacjach_102013.pdf, dostęp z dnia 25.11.2013

⁹

<http://rpo.mazovia.pl/sites/default/files/Regionalny%20Program%20Operacyjny%20Wojew%20C3%B3dztwa%20Mazowieckiego%20na%20lata%202014-2020%20%28projekt%29%20wersja%201.2.pdf>, dostęp 23.11.2013.

- rozwój kompleksowych systemów małej retencji zgodnie z Programem Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego;
- wspieranie melioracji wodnych oraz zabezpieczenie spływu wód wezbraniowych,
- modernizacja i wyposażenie służb ratowniczych.

Cel 2. Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu, w tym w szczególności:

- inwestycje w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych i WPGO, w tym:
- organizacja selektywnej zbiórki odpadów obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, bioodpadów i odpadów budowlanych oraz zwiększenie odzysku tych odpadów;
- wdrożenie nowych technologii w zakresie odzysku, recyklingu oraz zmniejszenia ilości odpadów, w tym wykorzystanie odpadów komunalnych jako źródła energii;
- zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymagań ochrony środowiska;
- rozbudowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadami w celu spełnienia przez nie standardów regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK);
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Cel 3. Zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług komunalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, w tym w szczególności:

- podniesienie standardu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z dyrektyw unijnych, w tym:
- budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, uzupełnianych punktowymi przydomowymi oczyszczalniami ścieków na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia, gdzie zakładanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego bądź technicznego uzasadnienia lub oczyszczalni ekologicznych nie tworzących odpadów;
- budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowych wraz z urządzeniami uzdatniania wody;
- wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi.

Cel 4. Poprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym, w szczególności:

- podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych;
- ochrona i zachowanie parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu;
- wdrożenie polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu - integracja zarządzania krajobrazem kulturowym;
- przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej regionu.

Cel 5. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności:

- ochrona, modernizacja i renowacja obiektów zabytkowych;
- rozwój zasobów kultury²⁸⁹;

Cel 6. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych, w tym w szczególności:

- odnowa tkanki miejskiej powiązanej z nadaniem i wzmocnieniem nowych funkcji społeczno-gospodarczych na obszarach problemowych miast;
- likwidowanie izolacji oraz zatrzymanie dalszej degradacji terenów problemowych i funkcjonalnie z nimi powiązanych;
- głęboka przebudowa i adaptacja obszarów zdegradowanych na cele społeczne, gospodarcze i kulturalne.
- poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców.

1.3. Proces konstruowania Strategii Rozwoju Usług Komunalnych

Prace nad Strategią Rozwoju Usług Komunalnych rozpoczęto w maju, a zakończono w grudniu 2013 r. Koordynował je zespół konsultantów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska.

Proces myślenia o rozwoju usług komunalnych został zainicjowany przez projekt pn. „**Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w powiecie wołomińskim**”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

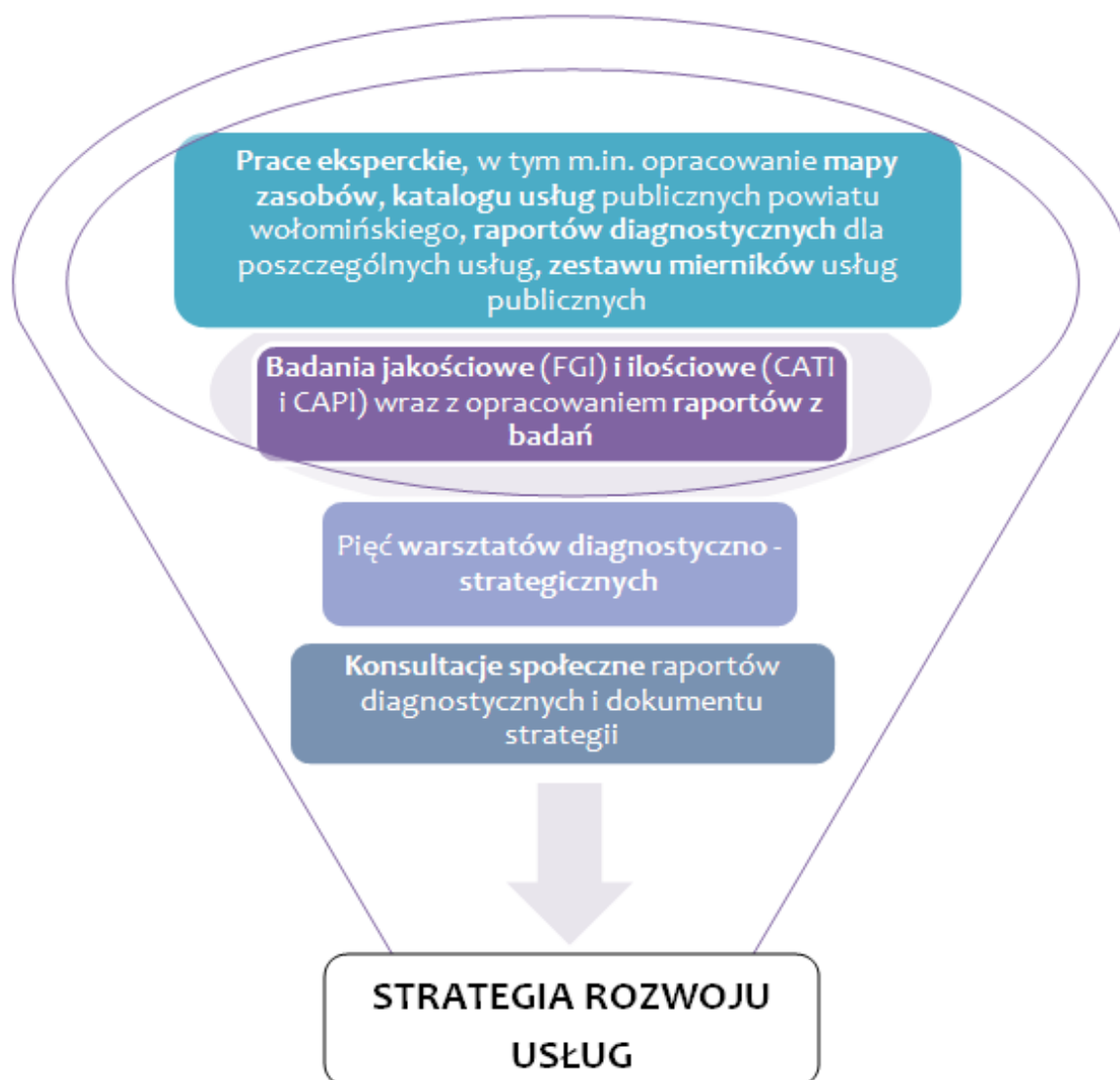
Prace nad Strategią Rozwoju Usług Komunalnych opierały się o wykorzystanie szeregu wzajemnie uzupełniających się metod, prac analitycznych, eksperckich i partycypacyjnych, spośród których wymienić należy:

- analizę danych zastanych;
- badania ilościowe CATI i CAPI;
- badania jakościowe FGI;
- analizy strategiczne (analiza SWOT, PEST, analiza drzewo problemów – drzewo celów);
- spotkania warsztatowe skupiające przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego terenu powiatu wołomińskiego.

W ramach spotkań o charakterze warsztatowym wykorzystany został szereg różnego rodzaju metod pracy takich jak: technika grupy nominalnej – dająca w pierwszej kolejności szansę na pracę indywidualną, następnie dyskusję w zespołach, aby ostatecznie osiągnąć konsensus na sesji plenarnej; dyskusja moderowana; prace z formularzem (kwestionariuszem) oraz zmodyfikowana metoda delficka, opierająca się o kierowane do uczestników warsztatów działania / pytania bazujące na opracowanym i przesłanym materiale powarsztatowym. Dzięki tej metodzie, każdy z uczestników warsztatów miał możliwość spokojnej, indywidualnej i odłożonej w czasie analizy, a konsultanci uzyskiwali pewność, że nie pominięto żadnych istotnych zagadnień i kwestii.

Schemat 1. Metody i narzędzia użyte w Strategii Rozwoju Usług Komunalnych

Źródło: opracowanie własne CDS

1.4. Struktura dokumentu

Konstrukcja Strategii Rozwoju Usług Komunalnych odpowiada logice procesu strategicznego i obejmuje cztery zasadnicze części: część pierwszą – wprowadzającą, część drugą – strategiczną, część trzecią – operacyjną i część czwartą – wdrożeniową.

Część I Wprowadzająca

W części pierwszej, stanowiącej wprowadzenie do dokumentu, zawarto główne przesłanki procesu opracowywania Strategii Rozwoju Usług Komunalnych – przyjęte założenia wyjściowe, przebieg oraz wykorzystane w procesie metody prac.

Część II Diagnostyczna

Część druga przedstawia zasadnicze wyniki diagnozy jakości, efektywności, skuteczności i dostępności usług komunalnych świadczonych na terenie Powiatu Wołomińskiego wraz z głównymi trendami rozwojowymi dostrzegalnymi w tej sferze usług.

Część III Strategiczna

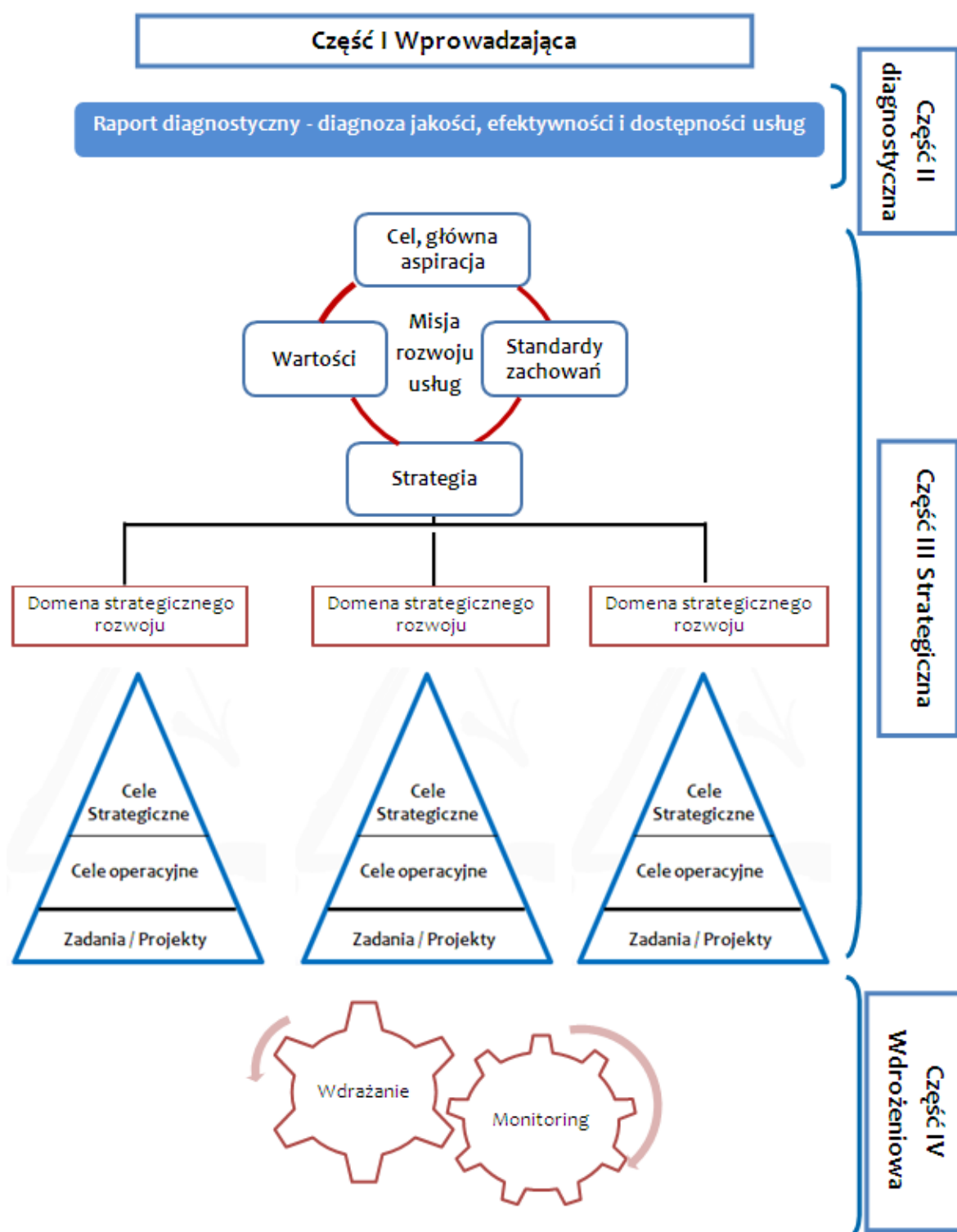
W części trzeciej przedstawiono swoisty rdzeń Strategii Rozwoju Usług w postaci misji oraz opisu domen strategicznego rozwoju usług komunalnych w Powiecie Wołomińskim, uzupełniony o siatkę celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań (ze wskazaniem zadań flagowych).

Część IV Wdrożeniowa

Zwieńczenie dokumentu zawiera część czwartą, w której ujęto opis systemu wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Usług wraz z zestawem służących temu wskaźników, procedur oraz określeniem podmiotów zaangażowanych w proces.

Schemat 2. Układ strategii

Źródło: opracowanie własne CDS

Cześć II. Diagnostyczna

2.1. Główne wnioski z diagnozy jakości, efektywności i dostępności usług

„Raport diagnostyczny - usługi komunalne” opracowany w październiku 2013 r. w ramach projektu „Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w powiecie wołomińskim” stanowi oddzielny dokument. Raport jest syntezą wyników badań ilościowych i jakościowych oraz analizy danych zastanych przeprowadzonych w ramach projektu **„Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w powiecie wołomińskim”**.

W niniejszym rozdziale przedstawiono główne wnioski z Raportu, które posłużyły zweryfikowaniu wstępnie postawionych celów strategicznych oraz zaproponowanych do realizacji zadań. Należy podkreślić, że szeroko zakrojone badania ankietowe, wywiady indywidualne oraz badania diagnostyczne oparte na danych statystycznych dały mocną podstawę do prawidłowego określenia celów i zadań Strategii Usług Komunalnych Powiatu Wołomińskiego.

Badania przeprowadzono w ogólnej grupie mieszkańców Powiatu Wołomińskiego oraz dodatkowo w III grupach dodatkowych: rodzin wielodzietnych, osób powyżej 65 roku życia, osób niepełnosprawnych.

Ryc. 1 Diagnoza usług publicznych w Powiecie Wołomińskim

Źródło: opracowanie własne CDS

W wyniku badań mieszkańcy Powiatu uszeregowali usługi publiczne pod kątem ważności dla ich funkcjonowania oraz skłonności do finansowania ze środków publicznych (od najistotniejszych do najmniej istotnych):

1. usługi medyczne,
2. usługi komunikacyjne,
3. usługi edukacyjne,
4. usługi kulturalne,
5. usługi komunalne,
6. usługi administracyjne.

Główne wnioski z badań jakościowych

W wyniku analizy wywiadów indywidualnych w badanych grupach mieszkańców ustalono, że usługi komunalne, na tle innych badanych usług w Powiecie (medycznych, komunikacyjnych, edukacyjnych, kulturalnych) należą do dobrze rozwiniętych.

W badaniach najczęściej zwrócono uwagę na poniższe aspekty:

- dostrzegany jest wpływ środków unijnych na wyrównywanie poziomu cywilizacyjnego rozwoju, budowę nowej lub uzupełnianie dotychczasowej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej,
- mieszkańcy zauważają potrzebę dbałości o środowisko i doceniają możliwość korzystania ze zbiorczego systemu wodno-ściekowego,
- do głównych problemów mieszkańcy terenów wiejskich zaliczyli powiększające się i niekontrolowane dzikie wysypiska śmieci oraz wywożenie zawartości szamb na pola,
- za niezadowalające uznano standard mieszkań socjalnych i komunalnych oraz małą aktywność gmin w zwiększeniu zasobów mieszkaniowych dla osób szczególnie potrzebujących,
- wciąż niewystarczająco zadbana i niebezpieczna oraz mało dostępna przestrzeń publiczna.

Za działania priorytetowe w obszarze usług komunalnych w badaniach uznano stworzenie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej oraz dbałość o czystą (wolną od dzikich wysypisk i posprzątaną) i bezpieczną przestrzeń publiczną (oświetloną, monitorowaną). Za trzeci priorytet w usługach komunalnych uznano uporządkowanie gospodarki mieszkaniowej gmin, poprzez podniesienie standardu oraz określenie czytelnych zasad przyznawania lokali.

Główne wnioski z badań ilościowych

Badanie przeprowadzono na próbie 3 717 mieszkańców. Badanie miało na celu przede wszystkim oszacowanie odsetka gospodarstw korzystających z wywozu odpadów, posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, a w przypadku tych gospodarstw, które nie posiadają dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej, rozpoznanie, jaką kwotę mieszkańcy byłiby skłonni przeznaczyć na podłączenie do sieci.

Główne wyniki badania:

- 71% mieszkańców powiatu wołomińskiego posiada dostęp do sieci kanalizacyjnej, a 78% korzysta z sieci wodociągowej.
- możliwość korzystania z sieciowej dostawy wody i odprowadzania ścieków jest wyraźnie zróżnicowana ze względu na gminę: najlepszy dostęp do sieci kanalizacyjnej mają mieszkańcy Ząbek (89% badanych) i Zielonki (89%), do sieci wodociągowej - Zielonka (94%), Wołomin (92%) i Jadów (91%). Najśłabszy dostęp do sieci wodnokanalizacyjnej występuje w Strachówce (4% badanych) i Poświętnem (25% mieszkańców ma dostęp do systemu kanalizacji i 20%, do wody miejskiej).
- przeciętnie mieszkańcy powiatu są gotowi przeznaczyć 1500 zł na podłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej.

Ocena jakości odbioru, wywozu śmieci, kosztów odbioru śmieci, odprowadzania ścieków i dostaw wody, jakości wody z sieci, dostępu do publicznych terenów zielonych na terenie gminy (parki, skwery, tereny spacerowe), czystość przestrzeni publicznej na terenie gminy (place, skwery, parki, tereny spacerowe) oraz poczucia bezpieczeństwa na terenie gmin wypadła następująco;

- niemal wszyscy ankietowani korzystają ze zorganizowanego sposobu wywozu odpadów komunalnych,
- mieszkańcy są generalnie zadowoleni z jakości odbioru i wywozu śmieci na terenie poszczególnych gmin (najlepiej oceniono system w Gminie Poświętne, a najgorzej w gminie Tłuszcz),
- prawie połowa badanych w powiecie ocenia pozytywnie koszt odbioru śmieci (najgorzej oceniają system mieszkańcy gmin Tłuszcz oraz Kobyłka, najlepiej - Jadowa i Klembowa),
- koszt odprowadzania ścieków ocenia pozytywnie 32% mieszkańców powiatu. Najbardziej krytycznie koszty odprowadzania ścieków i dostawy wody oceniają mieszkańcy Zielonki (35% wskazań negatywnych), Ząbek (35%), Tłuszcz (38%). Najkorzystniej ten aspekt widzą mieszkańcy Jadowa i Klembowa.
- jakość dostarczanej w powiecie wołomińskim wody miejskiej mieszkańcy ocenili bardzo pozytywnie (67% ocen pozytywnych).

Ostatnia część badań dotyczyła problemów mieszkańców związanych z gospodarką komunalną i jakością życia:

- ponad połowa mieszkańców Powiatu Wołomińskiego ocenia pozytywnie dostęp do terenów zielonych, natomiast co czwarty mieszkaniec wyraża negatywną ocenę,
- możliwość korzystania w swojej gminie z przestrzeni o charakterze wypoczynkowym dostępna jest wedle opinii badanych w bardzo różnym zakresie. Niekorzystnie dostęp do terenów zielonych oceniają mieszkańcy Strachówki, Poświętnego i Tłuszcza,
- dokładnie połowa mieszkańców powiatu wołomińskiego ocenia czystość przestrzeni publicznej pozytywnie, przy czym jeżeli chodzi o ocenę czystości przestrzeni publicznej wśród wyróżnionych grup mieszkańców, z badań wynika, że osoby powyżej 65 roku życia wyrażają bardziej krytyczne opinie w tej kwestii od pozostałych badanych,
- ponad połowa ankietowanych czuje się w swej najbliższej przestrzeni bezpiecznie, przy czym najlepsze oceny otrzymała Gmina Poświętne. 14% ankietowanych ocenia negatywnie

poczucie bezpieczeństwa. Najniższy poziom bezpieczeństwa odczuwają osoby z Marek i Wołomina.

Wśród problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Powiatu za najistotniejsze uznano: niewydajną kanalizację deszczową, niedrożne rowy, niesprzątane, nieodśnieżane ulice oraz dzikie wysypiska śmieci. Są to obszary, które wymagają poprawy i usprawnienia. Największym problemem mieszkańców gminy Poświętne jest dostęp do sieci wodociągowej (36% wskazań w grupie mieszkańców), Gminy Strachówka - brak dostępu do sieci kanalizacyjnej (42%). Z kolei niewydajna kanalizacja deszczowa była wymieniana przez mieszkańców większości gmin, z wyjątkiem Strachówki. Brak przestrzeni publicznej najbardziej rzuca się w oczy w Markach. Niesprzątane, nieodśnieżane ulice to problem większości gmin (wyjątkami są tu Strachówka i Klembów). Badania pokazały również, że bezdomne, agresywne psy są sporym problemem w gminie Jadów. Dzikie wysypiska śmieci, to problem wszystkich gmin, stosunkowo najrzadziej wymieniali go ankietowani ze Strachówki. Brak dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, to przede wszystkim problem mieszkańców z terenów wiejskich.

Analiza wyników pokazała, że najlepszą oceną usług komunalnych charakteryzuje się gmina Zielonka, Ząbki, Klembów i Jadów, najniższą zaś Tłuszcz. Mieszkańcy gminy Strachówka różnorodne usługi komunalne oceniają raczej w kategorii pośredniej - „ani dobrze, ani źle”. Płeć, wiek, wykształcenie oraz rejon zamieszkania nie różnicują oceny usług komunalnych. Również w przypadku tej grupy zmiennych, osoby będące w dobrej sytuacji materialnej oceniają analizowane usługi lepiej, niż osoby w złej sytuacji materialnej.

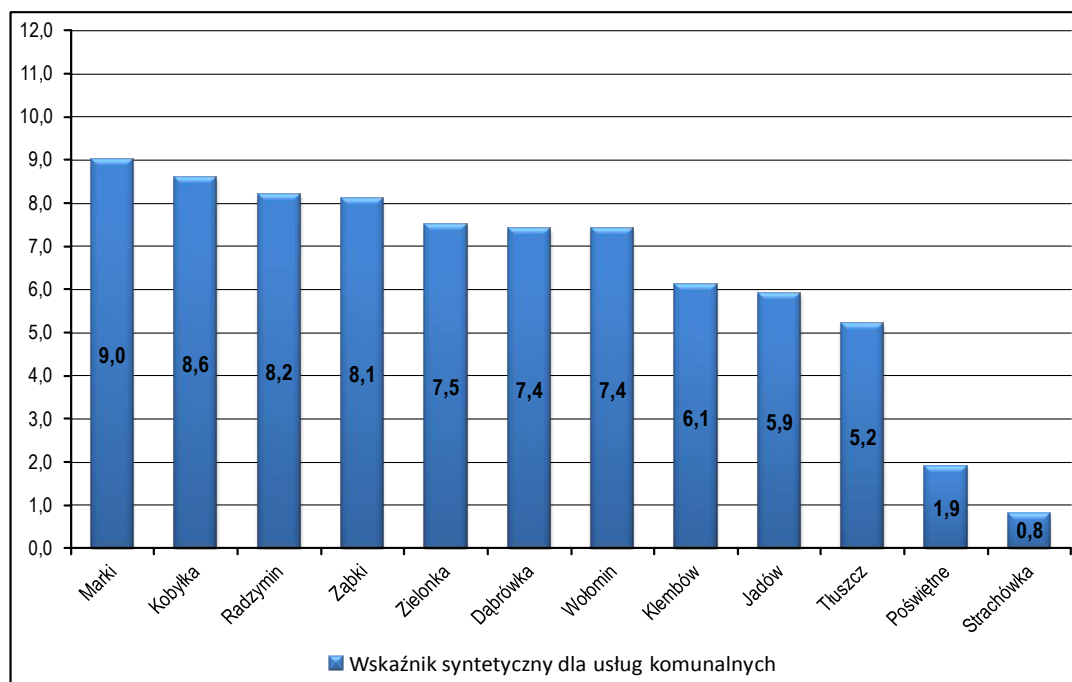
Główne wnioski z analizy danych zastanych

Analizy danych statystycznych dla usług komunalnych dokonano w odniesieniu do poszczególnych gmin Powiatu, dla Powiatu na tle podobnych powiatów w województwie mazowieckim (w szczególności subregionu warszawskiego wschodniego) oraz dla powiatu na tle średniej krajowej. Powiatami do szczegółowej analizy porównawczej były Powiaty: Miński, Otwocki, Legionowski, Piaseczyński, Pruszkowski i Warszawski Zachodni.

Analiza materiału statystycznego, obiektywnie weryfikowalnego (Bank Danych Lokalnych GUS), analiza porównawcza i rankingowanie gmin pod kątem 22 zmiennych obrazujących jakość, efektywność, skuteczność i dostępność różnego rodzaju usług komunalnych dla poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego pozwoliły na skonstruowanie syntetycznego wskaźnika zaspokojenia usług komunalnych przedstawionego na Ryc. 1.

Ryc. 2. Wskaźnik syntetyczny poziomu zaspokojenia usług komunalnych według gmin powiatu wołomińskiego w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS 2013

Najlepsze pod względem jakości, efektywności, skuteczność i dostępności są usługi komunalne w Markach i Kobyłce, najgorsze – w Poświętnem i Strachówce (praktycznie całkowity brak dostępu do systemu zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków).

Na tle innych powiatów województwa mazowieckiego Powiat Wołomiński charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem zaspokojenia potrzeb ludności w sferze usług komunalnych. Dotyczy to przede wszystkim niedostatecznego stopnia dostępności do infrastruktury systemu wodno-kanalizacyjnego i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Gęstość sieci wodociągowej (93,1 km / 100 km²) i kanalizacyjnej (65,5 km / 100 km²), a także odsetek ludności korzystającej z czynnej sieci wodociągowej (60,4%) i kanalizacyjnej (50,2%) oraz udział mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków (49,9%) w przypadku powiatu wołomińskiego zazwyczaj osiągają znacznie niższe wartości niż przeciętnie w Polsce, województwie mazowieckim i subregionie warszawskim wschodnim. Równocześnie wypada podkreślić, iż w latach 2007 – 2012 w Powiecie Wołomińskim nastąpiła wyraźna poprawa dostępności do systemu wodno-kanalizacyjnego i przyrost ilości mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także wzrost liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków.

Wśród mocnych stron Powiatu w zakresie usług komunalnych wypada również wskazać na względnie wysoki poziom dostępności do systemu zaopatrzenia w gaz oraz widoczną rozbudowę czynnej sieci gazowej w latach 2007 – 2012. Równocześnie należy zwrócić uwagę na wyraźny rozwój systemu ciepłowniczego, jaki miał miejsce w Powiecie w okresie obejmującym lata 2007 – 2011. W stosunku do 2007 roku długość czynnej sieci ciepłej zwiększyła się o 16,3%, a kubatura budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie odpowiednio o 61,7%.

Powiat charakteryzuje się niską dostępnością i jakością usług komunalnych w zakresie mieszkalnictwa socjalnego. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 lokalu socjalnego w przypadku powiatu wołomińskiego ($25,0 \text{ m}^2$) jest zdecydowanie niższa niż średnio w Polsce, województwie mazowieckim oraz subregionie warszawskim wschodnim. Jednocześnie wypada odnotować, że własnych mieszkań socjalnych nie posiadają gminy: Strachówka, Poświętne, Radzymin, Klembów i Jadów. Ponadto powiat wołomiński odznacza się niezadowalającą dostępnością do terenów zieleni publicznej. Gęstość terenów zieleni publicznej w powiecie wołomińskim ($4,0 \text{ ha} / 100 \text{ km}^2$) jest niższa niż przeciętnie w kraju i województwie mazowieckim.

Wśród barier związanych ze świadczeniem usług komunalnych w powiecie wołomińskim należy także wymienić względnie niski poziom wydatków budżetowych gmin na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w szczególności zaś niezadowalającą wartość nakładów majątkowych na powyższe działania.

2.2 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
● rozwijająca się i stosunkowo nowa infrastruktura wodno-kanalizacyjna i oczyszczania ścieków, ● stały przyrost sieci gazowej i relatywnie wysoki odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej, ● przyrost długości sieci ciepłej, ● dobry poziom gospodarowania odpadami i rozwinięta selektywna zbiórka odpadów (uporanie się z problemem nieobecność problemu dzikich wysypisk śmieci w gminach: Ząbki, Jadów, Klembów, Radzymin, Tłuszcz i Wołomin), ● posiadane zasoby dobrej i czystej wody, ● duży potencjał rozwoju, dobra współpraca i determinacja w dążeniu do celu w zakresie usług komunalnych, ● dobra skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych na inwestycje komunalne, ● duża atrakcyjność terenu powiatu ze względu na ciągły rozwój usług i infrastruktury komunalnej, ● duża ilość terenów objętych ochroną, ● duża ilość podmiotów gospodarczych świadczących usługi komunalne wpływająca na konkurencyjność tych usług,	● duże problemy z lokalnymi podtopieniami, ● niska więź społeczna i dbałość o dobro wspólne ze względu na dużą ilość mieszkańców napływowych, ● brak informacji o planowanych inwestycjach „wrażliwych społecznie”, ● problem dzikich wysypisk śmieci w gminach (Kobyłka, Marki, Zielonka, Dąbrówka, Poświętne, Strachówka), ● duża liczba osób oczekujących na lokale komunalne lub socjalne - brak lokali socjalnych w gminach: Strachówka, Poświętne, Radzymin, Jadów i Klembów, ● słabo zagospodarowany potencjał energetyki ze źródeł odnawialnych i jej niedostateczna promocja. ● niedostatecznie zorganizowany system opieki nad zwierzętami, ● niska gęstość sieci ciepłej, ● niska gęstość obszarów zieleni publicznej ● przeciętnie mała powierzchnia mieszkań socjalnych

Szanse	Zagrożenia
● wzrastające wymagania prawno-środowiskowe dotyczące gospodarki komunalnej, w tym gospodarki odpadami, ● coraz większa dostępność środków na finansowanie inwestycji komunalnych, ● rosnący poziom świadomości ekologicznej i zaangażowania mieszkańców, ● rosnący standard życia, ● wprowadzanie innowacji do usług komunalnych, ● rosnący poziom infrastruktury technicznej usług komunalnych, ● dobrze rozwijająca się sieć bezpłatnego dostępu do Internetu, ● usprawnienie systemu odwodnienia w pobliżu dróg krajowych, ● podnoszące się standardy bezpieczeństwa technicznego i zdrowotnego	● wysoki poziom bezrobocia na tle województwa wpływający na małą siłę nabywczą gospodarstw domowych, ● kryzys gospodarczy przekładający się na niższe dochody w gminach, ● słabnąca płynność finansowa gmin jako efekt malejącej stabilności sektora finansów publicznych, ● niewystarczające egzekwowanie obowiązujących regulacji prawno-środowiskowych, ● nieprzewidywalność stanowionego prawa w odniesieniu do usług komunalnych, ● niedostosowanie infrastruktury do intensywnego napływu ludności, ● słaba „reprezentacja” interesów powiatu na wyższym szczeblu w zakresie inwestycji komunalnych

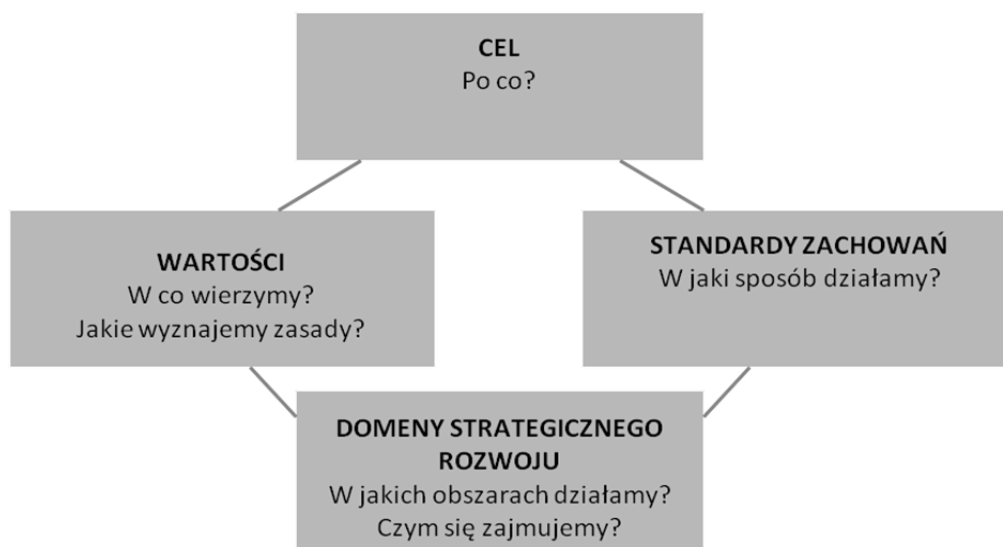

Cześć III. Strategiczna

3.1 Misja rozwoju usług komunalnych

Strategiczne myślenie o rozwoju usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz planowanie działań sprzyjających takiemu rozwojowi wymaga odpowiedzenia sobie na kluczowe pytania.

Ryc. 3. Model budowy strategii Ashridge

Źródło: opracowanie własne CDS

Pytania te odnoszą się w równym stopniu do firm, instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych zastanawiających się nad swoim rozwojem, a odpowiedź na nie określa się najogólniej jako opis Misji lub precyzyjniej - poczucie Misji (ang. *sens of mission*).

Wypracowana z wykorzystaniem w procesie planowania modelu Ashridge misja rozwoju usług komunalnych opiera się na czterech elementach. Na realizację misji Rozwoju Usług Komunalnych składają się zatem:

- **cel główny** – zasadnicza aspiracja rozwoju usług;
- **domeny strategicznego rozwoju** – podstawowe obszary prowadzenia rozwoju świadczonych usług;
- **wartości** – istotne z punktu widzenia rozwoju usług, to w co wierzymy;
- **standardy zachowań organizacyjnych** – procedury, polityki i schematy działania.

Tak określoną misję rozwoju usług komunalnych, pomimo wyodrębnienia czterech elementów, należy postrzegać i odczytywać jako integralną całość. Misja w modelu Ashridge to główny cel wskazujący podstawowy kierunek działań, domeny strategicznego rozwoju – określające obszary

koncentracji wysiłków, ale także wartości oraz standardy zachowań, które towarzyszą procesowi wyboru i realizacji zadań, wpisujących się w określone w celu i strategii główne kierunki rozwoju. W takim ujęciu misja stanowi „rdzeń” dokumentu Strategia Rozwoju Usług Komunalnych, który kolejno wypełniany i uszczegółowiany jest (w kolejnych rozdziałach) poprzez zapisy celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań do realizacji.

Czteroelementowa misja rozwoju usług komunalnych na terenie powiatu wołomińskiego i wchodzących w jego skład gmin przedstawiona jest poniżej.

Celem strategicznym rozwoju usług komunalnych dla powiatu wołomińskiego określono jako:

**Bezpieczny i przyjazny Powiat Wołomiński zapewniający
zoptymalizowany dostęp do usług komunalnych, niezależnie od miejsca zamieszkania,
w perspektywie do roku 2020**

Wskazano **6 domen strategicznego rozwoju** dla usług komunalnych:

- 1) dostęp do usług wodno-kanalizacyjnych oraz oczyszczania ścieków,
- 2) gospodarowanie odpadami, oczyszczanie gmin i utrzymanie porządku,
- 3) zaopatrzenie energetyczne (w szczególności wspieranie OZE), ciepłne, gazowe oraz dostęp do usług telekomunikacyjnych,
- 4) dostęp do mieszkań, lokali komunalnych i socjalnych,
- 5) ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa,
- 6) opieka nad bezdomnymi zwierzętami.

W wyniku pracy warsztatowej określono najistotniejsze z realizacyjnego punktu widzenia dla domen strategicznych „wartości” oraz „standardy zachowań”.

W odniesieniu do domeny 1:

Wartości: gospodarność, efektywność, sprawność.

Standardy: bezpieczeństwo ekologiczne i wysoki standard usług.

W odniesieniu do domeny 2:

Wartości: mieszkaniec jest najważniejszy – antropocentryzm działań, poczucie bezpieczeństwa, zadbane i czysta przestrzeń publiczna.

Standardy: stosowanie standardów bezpieczeństwa ekologicznego, przestrzeganie konsultacji społecznych i informowanie o planowanych inwestycjach wrażliwych społecznie.

W odniesieniu do domeny 3:

Wartości: bezpieczeństwo zaopatrzenia, efektywność i trwałość.

Standardy: wysoka jakość usług na przystępną cenę, spełnianie norm środowiskowych i bezpieczeństwa.

W odniesieniu do domeny 4:

Wartości: zabezpieczenie egzystencji najbardziej potrzebujących.

Standardy: zapewnienie niezbędnego minimum dla sprawnego funkcjonowania lokali oraz zabezpieczenie lokali przed dekapitalizacją.

W odniesieniu do domeny 5:

Wartości: bezpieczeństwo obywateli, podejście zapobiegawcze, gospodarność, sprawność.

Standardy: planowanie inwestycyjne z uwzględnieniem uwarunkowań naturalnych, realizacja procedur w przypadku zagrożenia życia i mienia.

W odniesieniu do domeny 6:

Wartości: zwierzęta potrzebują godnych warunków bytowania.

Standardy: zapewnienie miejsca i opieki wszystkim bezdomnym zwierzętom zgodnie z przepisami, realizacji procesów ograniczających prokreację.

3.2 Plany działań dla domen strategicznego rozwoju

Dla każdej z domen określono cele strategiczne i operacyjne oraz działania.

Cele strategiczne dla domen:

1. optymalizacja dostępu do usług wodno-kanalizacyjnych oraz oczyszczania ścieków,
2. optymalizacja w gospodarowaniu odpadami, oczyszczaniu gmin i utrzymaniu porządku,
3. optymalizacja w zaopatrzeniu energetycznym, w szczególności wspieranie OZE, ciepłym, gazowym oraz dostępie do usług telekomunikacyjnych,
4. racjonalizacja dostępu do lokali komunalnych i socjalnych,
5. dbałość o ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową,
6. rozwiązywanie problemu bezdomnych zwierząt.

Opis działań w ramach celów operacyjnych przedstawiono w układzie tabelarycznym.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Nazwa celu operacyjnego	Działania
Cel strategiczny 1 Optymalizacja dostępu do usług wodno-kanalizacyjnych oraz oczyszczania ścieków	Cel 1.1.	Planowania rozwoju infrastruktury technicznej dla spójności przestrzennej gmin	Weryfikacja WPI pod kątem rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej) gmin
	Cel 1.2.	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci wodociągowej	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej
	Cel 1.3.	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci kanalizacyjnej	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
	Cel 1.4.	Zapewnienie dostępu do sprawnego i taniego systemu oczyszczania ścieków	Budowa bądź modernizacja oczyszczalni ścieków (tam, gdzie to niemożliwe lub nieopłacalne włączanie kolektorów do istniejących obiektów oczyszczalni na korzystnych warunkach)
	Cel 1.5.	Zapewnienie dostępu do systemu kanalizacji deszczowej	Budowa sieci kanalizacji deszczowej w gminach
	Cel 1.6.	System wsparcia i zachęt dla mieszkańców w podłączaniu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Opracowanie i realizacja systemu pomocy w finansowaniu kosztów przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnej
	Cel 1.7.	Edukacja i informacja środowiskowa	realizacja akcji edukacji w zakresie ochrony środowiska
	Cel 1.8.	Egzekwowanie przepisów prawa w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej w gminach	Kontrole przyłączy i kontrole zawartych umów na doprowadzanie wody i odprowadzanie ścieków
Cel strategiczny 2 Optymalizacja w gospodarowaniu	Cel 2.1.	Właściwa i efektywna gospodarka odpadami	Weryfikacja powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami
	Cel 2.2.	Zapewnienie czystości i porządku na terenie gminy	Realizacja planów gospodarki odpadami i ich stały monitoring
	Cel 2.3.	Poprawa estetyki gmin i utrzymanie zieleni	Pielęgnacja i poprawa estetyki gminy, w tym

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
Tel. (12) 623 77 40, Fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

odpadami, oczyszczaniu gmin i utrzymaniu porządku		miejskiej i ulicznej	utrzymanie zieleni miejskiej i ulicznej
	Cel 2.4.	Dbłość o czystość w przestrzeni publicznej	Sprzątanie gmin i usuwanie dzikich wysypisk śmieci
	Cel 2.5.	Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej	Przeprowadzanie i wspieranie przez gminy akcji ekologicznych
Cel strategiczny 3 Optymalizacja w zaopatrzeniu energetycznym, w szczególności wspieranie OZE, ciepłowniczych, gazowym oraz dostępie do usług telekomunikacyjnych	Cel 3.1.	Dbłość o prawidłowe zaopatrzenie mieszkańców w ciepło, energię elektryczną i gazową	Weryfikacja planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
	Cel 3.2.	Racjonalizacja kosztów zużycia energii w oświetleniu gminnym	Obniżanie kosztów jednostkowych w punktach świetlnych
	Cel 3.3.	Zapewnienie dostępu do sieci gazowej	Budowa sieci gazowej
	Cel 3.4.	Poprawa dostępu do usług telekomunikacyjnych i Internetu	Budowa sieci/punktów dostępu do bezpłatnego Internetu miejskiego
	Cel 3.5.	Wspieranie potencjału i rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) w gminach	Opracowanie strategii rozwoju OZE w gminach oraz ich realizacja
	Cel 3.6.	Poprawa dostępu do sieci ciepłej	Budowa sieci ciepłej w gminach
	Cel 3.7.	Promocja przedsięwzięć rozwoju OZE	Wspieranie akcji i inicjatyw dotyczących OZE
Cel strategiczny 4 Racjonalizacja dostępu do lokali socjalnych i komunalnych	Cel 4.1.	Poprawa wieloletniego planowania - programów gospodarowania zasobami mieszkaniowymi gmin	Weryfikacja programów gospodarowania zasobami mieszkaniowymi w gminach
	Cel 4.2.	Zwiększanie ilości lokali do zasobów gmin	Pozyskanych lokali w danym roku do zasobu gmin
	Cel 4.3.	Poprawa dostępności lokali dla najbardziej potrzebujących	Weryfikacja list oczekujących na lokale socjalne i weryfikacja list oczekujących na lokale komunalne
	Cel 4.4.	Zabezpieczenie lokali socjalnych i komunalnych przed dekapitalizacją	% budynków w złym stanie technicznym
	Cel 5.1.	Planowanie miejscowe ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia powodziowego i lokalnych podtopień	Weryfikacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) pod kątem wyłączenie z zabudowy terenów zagrożonych powodzią i

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
 Tel. (12) 623 77 40, Fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

Cel strategiczny 5 Dbłość o ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową			podtopieniami
	Cel 5.2.	Współpraca z władzami wyższego rzędu dla rozbudowy i utrzymania systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego	Inicjowanie i popieranie wspólnych inicjatyw gmin z władzami w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego
	Cel 5.3.	System wczesnego ostrzegania przeciwpowodziowego w gminach	Uruchomienie systemu wczesnego ostrzegania przeciwpowodziowego w każdej z gmin
	Cel 5.4.	Poprawa zabezpieczenia przeciwpożarowego	Finansowanie nowych elementów ochrony przeciwpożarowej w gminie
	Cel 5.5.	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania urządzeń i systemu przeciwpowodziowego	Zakupy i inwestycje w dziedzinie ochrony przeciwpowodziowej
	Cel 5.6.	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania urządzeń i systemu przeciwpożarowego	Zakupy i inwestycje w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej
	Cel 5.7.	Ochrona mieszkańców przed skutkami powodzi i podtopień	Zabezpieczanie terenów przed zalaniem i podtopieniami
	Cel 5.8.	Tworzenie alternatywy dla budownictwa mieszkaniowego na terenach zagrożonych powodziami i podtopieniami	Wyłączanie i zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią pod cele rekreacyjne/zieleni miejskiej
Cel strategiczny 6 Rozwiązanie problemu bezdomnych zwierząt	Cel 6.1.	Opracowanie programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami w gminach	Opracowanie programów opieki nad zwierzętami w poszczególnych gminach we współpracy z powiatem
	Cel 6.2.	Zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom	Budowa małych schronisk dla bezdomnych zwierząt oraz opieka nad zwierzętami
	Cel 6.3.	Eliminacji nadużyć w systemie opieki nad zwierzętami	Kontrola realizacja akcji odławiania zwierząt oraz pracy schronisk
	Cel 6.4.	Zwiększanie odpowiedzialności społecznej za utrzymanie zwierząt domowych w gminach	Realizacja akcji chipowania zwierząt
	Cel 6.5.	Edukacja w zakresie odpowiedzialności za zwierzęta	Organizacja akcji i inicjatyw dotyczących opieki nad bezdomnymi zwierzętami

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
 Tel. (12) 623 77 40, Fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

Część IV. Wdrożeniowa

4.1 Założenia systemu wdrażania i monitorowania Strategii

Fakt konstruowania planów strategicznych, by były zgodne z proponowanymi Programami Operacyjnymi UE na lata 2014-2020 oraz z dokumentami strategicznymi, wskazującymi kierunki rozwoju dla usług komunalnych, daje szansę na wykorzystanie wypracowanych propozycji działań.

Proces wdrażania i monitorowania „Strategii Rozwoju Usług Komunalnych” opierał się będzie o zasady, wpisujące się w przyjętą i uzgodnioną misję rozwoju usług:

- Bezstronność i rzetelność świadczenia usług;
- Efektywność usług;
- Transparentność – ogólnodostępne i opisane procedury;
- Kompetentność – stale rozwijający się i oceniany urzędnik;
- Dostępność usług dla mieszkańca, przedsiębiorcy i przedstawicieli trzeciego sektora (wymiar organizacyjny, architektoniczny, komunikacyjny);
- Partnerska współpraca i otwartości na środowiska mieszkańców, przedsiębiorców i NGO oraz włączanie ich w procesy decyzyjne.

Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez wyznaczone uzgodnione do tego podmioty, reprezentujące poszczególne gminy i powiat, przy wykorzystywaniu dostępnych narzędzi i procedur. Określenie mechanizmów weryfikacji i oceny postępów w zakresie realizacji założonych działań oraz osiągania postawionych celów ma szczególne znaczenie w kontekście założenia partnerskiej realizacji większości ujętych w dokumencie zamierzeń strategicznych.

Sposób przekazywania i procedowania raportu – opisano w części dot. systemu zarządzania. System monitoringu powinien pozwolić na określenie stopnia realizacji celów strategicznych oraz dawać instrukcje jak postępować w przypadku podjęcia decyzji o wdrożeniu proponowanego przedsięwzięcia partnerskiego. System opierać się będzie na corocznych raportach monitoringowych – przygotowywaniu zestawu mierników w układzie tabelarycznym (tabela poniżej).

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny „Strategii Rozwoju Usług Komunalnych” oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- I. *Strażnik Strategii* – pełnomocnik Starosty Powiatu Wołomińskiego ds. usług komunalnych (osoba, która zyska akceptację wszystkich partnerów projektu);
- II. *Opiekunowie Domen*: przedstawiciele Wydziału Obsługi Zarządu Starostwa Powiatowego w Wołominie
- III. *Partnerzy* – przedstawiciele podmiotów i instytucji zaangażowanych w proces realizacji zadań w ramach poszczególnych domen strategicznych reprezentujący poszczególne JST.

Sugeruje się przedstawianie raportów monitoringowych w zbiorczej tabeli (jak poniżej).

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
WOŁOMIŃSKI**

UNIA
EUROPEJSKA

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

Gmina	Nr celu	Nazwa Działania	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa 2012	Wartość za rok 2014	Wartość za rok 2015	Wartość za rok 2016	Wartość za rok 2017	Wartość za rok 2018	Wartość za rok 2019	Wartość docelowa 2020	Komentarz do wskaźnika na rok monitoringowy
.....													

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 30 – 103 Kraków ul. Włóczków 22/3,
Tel. (12) 623 77 40, Fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

4.2 Wskaźniki monitorowania realizacji Strategii

Realizacja strategii będzie monitorowana na 2 poziomach – na poziomie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Cel 1. Optymalizacja dostępu do usług wodno-kanalizacyjnych oraz oczyszczania ścieków

Wskaźnik na poziomie celu strategicznego - syntetyczny stanowiący średnią arytmetyczną poniższych wskaźników:

- zmiana liczby mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej wg gmin powiatu,
- zmiana liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej wg gmin powiatu,
- zmiana liczby mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków.

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 1.1.	Ilość planów rozbudowy i modernizacji sieci zapewniających spójność przestrzenną gminy (ew. WPI)	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.2.	Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci wodociągowej	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.3.	Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.4.	Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.5.	Zmiana długości sieci kanalizacji deszczowej w gminach	km	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.6.	Ilość inicjatyw w zakresie zachęt i wsparcia mieszkańców w podłączaniu się do sieci	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.7.	Ilość akcji edukacyjnych	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 1.8.	Ilość akcji kontrolnych prowadzonych w gminach Ilość podłączeń do sieci w wyniku przeprowadzonych kontroli	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 2. Optymalizacja w gospodarowaniu odpadami, oczyszczaniu gmin i utrzymaniu porządku

Wskaźnik na poziomie celu o charakterze jakościowym: poziom zadowolenia mieszkańców z czystości, porządku i estetyki w gminie - wyniki badania ankietowego.

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 2.1.	Ilość zweryfikowanych planów gospodarki odpadami	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 2.2.	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów (dane GUS)	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 2.3.	Gęstość terenów zieleni publicznej	ha/100 km	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 2.4.	Średni koszt usuwania dzikich wysypisk śmieci	PLN	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 2.5.	Ilość przeprowadzonych akcji ekologicznych wspartych przez gminę.	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 3. Optymalizacja w zaopatrzeniu energetycznym, w szczególności wspieranie OZE, ciepłowniczych, gazowym oraz dostępie do usług telekomunikacyjnych

Wskaźnik na poziomie celu – syntetyczny: średnia arytmetyczna „% mieszkańców korzystających z sieci gazowej” i „% mieszkańców gmin posiadających możliwość bezpłatnego dostępu do Internetu”

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 3.1.	Ilość zweryfikowanych planów zaopatrzenia	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.2.	Średni koszt miesięcznego zużycia energii w jednym punkcie świetlnym w PLN – oszczędności energetyczne	PLN	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.3.	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.4.	Odsetek mieszkańców gmin posiadających możliwość bezpłatnego dostępu do Internetu	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.5.	Liczba opracowanych strategii rozwoju OZE w gminach	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.6.	Gęstość czynnej sieci ciepłej w gminach	Km/100 km ²	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 3.7.	Liczba wspartych inicjatyw OZE	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 4. Racjonalizacja dostępu do lokali socjalnych i komunalnych

Wskaźnik na poziomie celu: stosunek liczby oczekujących na mieszkania socjalne do liczby lokali w zasobie gminy

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 4.1.	Liczba zweryfikowanych programów gospodarowania zasobami mieszkaniowymi	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 4.2.	Liczba pozyskanych lokali w danym roku do zasobu gmin	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 4.3.	Stosunek liczby lokali socjalnych w zasobie mieszkaniowym gminy do liczby oczekujących	sztuk/sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 4.4.	Liczba lokali komunalnych w zasobie mieszkaniowym gminy w stosunku do liczby oczekujących	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 4.5.	Odsetek budynków w złym stanie technicznym	%	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 5. Dbałość o ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową

Wskaźnik na poziomie celu: zwiększenie powierzchni zabezpieczonej przed powodzią w ha.

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 5.1.	Ilość zweryfikowanych MPZP w gminach pod kątem wyłączania z zabudowy terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.2.	Liczba wspólnych inicjatyw gmin z władzami w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.3.	Ilość działających systemów wczesnego ostrzegania przeciwpowodziowego w gminach	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.4.	Wysokość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową w gminie	PLN	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.5.	Wysokość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpowodziową	PLN	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.6.	Wysokość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową	PLN	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.7.	Liczba budynków mieszkalnych w których wystąpiły zalania i podtopienia w ciągu roku	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 5.8.	Ilość inicjatyw zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią pod cele rekreacyjne/zieleni	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

Cel 6. Rozwiązanie problemu bezdomnych zwierząt

Wskaźnik na poziomie celu: średnia miesięczna liczba zwierząt objętych opieką.

Nr celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Źródło
Cel 6.1.	Ilość programów opieki nad zwierzętami dla gmin powiatu	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 6.2.	Ilość adopcji na ilość odłowionych zwierząt	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 6.3.	Ilość kontroli dotyczących opieki nad bezdomnymi zwierzętami	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 6.4.	Ilość zachipowanych zwierząt w gminie	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe
Cel 6.5.	Ilość akcji i inicjatyw dotyczących opieki nad bezdomnymi zwierzętami	sztuk	Urząd Gminy / Starostwo Powiatowe

4.3 Procedury wdrażania i monitorowania Strategii

W procesie wdrażania oraz weryfikacji i oceny stopnia realizacji zamierzeń strategicznych przewidziano dwie podstawowe procedury postępowania. Są to:

I. Procedura przepływu informacji, gromadzenia danych i sprawozdawczości

Sprawozdanie z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Strategii przygotowywane jest raz w roku. W tym celu podejmowane są następujące działania:

- Opiekunowie Domen pozyskują od Partnerów informacje na temat zadań strategicznych zrealizowanych/będących w realizacji/planowanych do realizacji w danym roku kalendarzowym w powiecie wołomińskim. Dane zbierane są w oparciu o przygotowane formatki, pozwalające na standaryzację pozyskanych informacji z poszczególnych JST. Pozyskiwane są także sygnały o napotkanych/potencjalnych trudnościach i problemach, niezbędne dla zrealizowania zadania zasoby.

Dane gromadzone są do: 15 września każdego roku.

- Opiekunowie Domen agregują pozyskane informacje i w oparciu o nie opracowują częściowe sprawozdanie dotyczące domeny. Sprawozdanie zawiera: opis stanu wdrażania domeny oraz rekomendacje dotyczące wdrażania zapisów poszczególnych domen w kolejnym okresie sprawozdawczym (sprawozdanie uwzględnia również listę zadań planowanych do partnerskiej realizacji w ramach domeny na kolejny rok budżetowy, w tym nowych propozycji zadań). Sprawozdania Opiekunowie domen przekazują Strażnikowi Strategii.

Sprawozdania częściowe przekazywane są do: 1 października każdego roku.

- Strażnik Strategii w oparciu o sprawozdania częściowe Opiekunów Domen przygotowuje sprawozdanie całościowe. Strażnik zwołuje spotkanie Zespołu ds. wdrażania i monitoringu Strategii Rozwoju Usług Komunalnych, podczas którego konsultuje ujęte w sprawozdaniu wyniki monitoringu, rekomendacje, listę zadań partnerskich planowanych do realizacji w kolejnym roku przez JST z powiatu wołomińskiego. Skonsultowane sprawozdanie przekazuje władzom powiatu i poszczególnych gmin.

Sprawozdanie przekazywane jest władzom do: 10 października.

II. Procedura uruchamiania wspólnych - partnerskich przedsięwzięć JST z terenu powiatu wołomińskiego

- Przekazanie informacji do wszystkich JST o idei realizacji przedsięwzięcia wpisującego się w realizację celów strategii.
- Organizacja spotkania przedstawicieli JST w celu przedstawienie przez inicjatora przedsięwzięcia wstępnych założeń projektu (cele, etapy, harmonogram, wstępny budżet, możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację).

- Podpisanie porozumienia o partnerskiej realizacji przedsięwzięcia. Wybór lidera przedsięwzięcia. Podział zadań i obowiązków w projekcie pomiędzy poszczególnych partnerów. Powołanie grupy startującej.
- Określenie zakresu przedsięwzięcia na poziomie poszczególnych JST decydujących się na wspólną realizację.
- Określenie zasad komunikacji i przepływu informacji pomiędzy partnerami projektu.
- Opisanie sposobu wewnętrznego monitorowania i kontroli realizacji projektu.

